

สารบัญ

บทนำ	สัญญาทางปกครอง : เครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะ	25
1.	ความหมายของบริการสาธารณะ	26
2.	ประเภทของบริการสาธารณะ	27
2.1	บริการสาธารณะที่มีลักษณะทางปกครอง	27
2.2	บริการสาธารณะที่มีลักษณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม	27
2.2.1	วัตถุประสงค์แห่งบริการ	27
2.2.2	วิธีปฏิบัติงาน	28
2.2.3	แหล่งที่มาของเงินทุน	28
3.	หลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ	28
3.1	หลักว่าด้วยความเสมอภาค	28
3.1.1	ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ใช้บริการสาธารณะ	29
3.1.2	การเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ	29
3.2	หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง	29
3.2.1	ประเด็นที่เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	30
3.2.2	ประเด็นที่เกี่ยวกับการนัดหยุดงาน	30
3.3	หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	31
4.	องค์กรผู้จัดทำบริการสาธารณะ	32
4.1	บริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐ	32
4.1.1	บริการสาธารณะระดับชาติ	32
4.1.2	บริการสาธารณะระดับท้องถิ่น	33
4.2	บริการสาธารณะที่จัดทำโดยเอกชน	33
4.2.1	การมีส่วนร่วมทางอ้อม	33
4.2.2	การมีส่วนร่วมทางตรง	34
5.	เครื่องมือของฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะ	35
5.1	มาตรการทางกฎหมาย	35
5.1.1	นิติกรรมทางปกครองที่มีผลทั่วไป	35
5.1.2	นิติกรรมทางปกครองที่มีผลเฉพาะบุคคล	35
5.1.3	สัญญาทางปกครอง	36
5.2	นุเคราะห์ของรัฐ	36
5.2.1	ข้าราชการ	36
5.2.2	เจ้าหน้าที่	36

5.3	ทรัพย์สิน	37
5.4	อำนาจพิเศษของฝ่ายปกครอง	38

ภาค 1 สัญญาทางปกครองไทย 39

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของระบบสัญญาทางปกครองไทย 41

บทที่ 1 แนวความคิดและวิวัฒนาการของสัญญาทางปกครอง 42

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง 42

1.1.1 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการนำเสนอ หลักกฎหมายมหาชนเรื่องสัญญาทางปกครอง 43

1.1.1.1 การฝึกอบรมเรื่อง “หลักกฎหมายปกครอง เบื้องต้น” 44

1.1.1.2 การฝึกอบรมเรื่อง “หลักกฎหมายปกครอง : วิธีบัญญัติ” 45

1.1.1.3 การฝึกอบรมเรื่อง “สัญญาทางปกครอง” 46

1.1.1.4 การฝึกอบรมเรื่อง “หลักกฎหมายปกครอง : ประเภทของสัญญาทางปกครอง” 48

1.1.1.5 การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “สัญญาของ ฝ่ายปกครองในระบบกฎหมายเยอรมันและ กฎหมายไทย” 49

1.1.1.6 วารสารกฎหมายปกครอง 50

1.1.2 นักกฎหมายมหาชนที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ แนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง 63

1.1.2.1 ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์ 64

1.1.2.2 ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ 66

1.1.2.3 รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล พลกุล 67

1.1.2.4 ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์ 68

1.2 สัญญาทางปกครองก่อนการจัดตั้งศาลปกครองในปี พ.ศ. 2542 69

1.2.1 กฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สัญญาระหว่างรัฐกับเอกชน 70

1.2.1.1 พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช 2464 70

1.2.1.2 พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบ ถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พุทธศักราช 2471 71

1.2.1.3 พระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมประทาน พุทธศักราช 2473 73

1.2.1.4	พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช 2482	74
1.2.1.5	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58	75
1.2.1.6	พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชน เข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535	76
1.2.1.7	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535	85
1.2.1.8	พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. 2542	87
1.2.1.9	พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบ การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542	89
1.2.1.10	กฎหมายเกี่ยวกับสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติ	93
1.2.2	วิธีการมอบบริการสาธารณะให้แก่เอกชนเข้าดำเนินการ	93
1.2.2.1	การมอบบริการสาธารณะให้เอกชน เข้าดำเนินการในสมัยสมบูรณ์ตามกฎหมาย	94
1.2.2.2	การมอบบริการสาธารณะให้เอกชน เข้าดำเนินการภายหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครองในปี พ.ศ. 2475	95
บทที่ 2	สัญญาของทางราชการ	98
2.1	ลักษณะสำคัญของสัญญาของทางราชการ	98
2.1.1	คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นรัฐ	98
2.1.1.1	ทบวงการเมือง	99
2.1.1.2	องค์กรอื่นของรัฐ	100
2.1.2	อำนาจในการทำสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายรัฐ	101
2.1.2.1	อำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน	101
2.1.2.2	อำนาจหน้าที่ของผู้กระทำการแทนนิติบุคคล ในกฎหมายมหาชน	101
2.2	การนำระบบกฎหมายเอกชนมาใช้กับสัญญาของทางราชการ	102
2.2.1	การตรวจร่างสัญญา	102
2.2.1.1	หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจร่างสัญญา	102
2.2.1.2	กระบวนการตรวจร่างสัญญา	104
2.2.2	การพิจารณาข้อพิพาทอันเกิดจากการทำสัญญา	105
2.3	เอกสิทธิ์บางประการที่เกิดขึ้นในสัญญาของทางราชการ	106
2.3.1	เอกสิทธิ์ตามที่กฎหมายกำหนด	106

2.3.1.1 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484	106
2.3.1.2 พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510	107
2.3.1.3 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58	107
2.3.1.4 พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. 2542	107
2.3.2 เอกสิทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา	107
2.3.2.1 การแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียว	108
2.3.2.2 การกำหนดให้ให้บริการของรัฐ	108
บทที่ 3 ประเภทของสัญญาของทางราชการ	111
3.1 สัญญาพัสดุ	111
3.1.1 ประเภทของการจัดหาพัสดุ	112
3.1.1.1 การซื้อหรือการจ้าง	113
3.1.1.2 การจ้างที่ปรึกษา	114
3.1.1.3 การจ้างออกแบบและควบคุมงาน	115
3.1.1.4 การแลกเปลี่ยน	116
3.1.1.5 การเช่า	117
3.1.2 ขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ	118
3.1.2.1 การจัดทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อขอซื้อหรือขอจ้าง	118
3.1.2.2 การจัดทำเอกสารสอบราคาหรือเอกสารประกวดราคา	119
3.1.2.3 การเผยแพร่เอกสารสอบราคาหรือเอกสารประกวดราคา	119
3.1.2.4 การแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ	120
3.1.3 การทำสัญญา	126
3.1.3.1 สาระสำคัญของสัญญา	126
3.1.3.2 หลักประกันในการทำสัญญา	129
3.1.4 โทษของการไม่ปฏิบัติตามสัญญา	130
3.1.4.1 กรณีที่ถือว่าเป็นผู้ทำงาน	131
3.1.4.2 การดำเนินการของทางราชการ	131
3.1.4.3 สภาพบังคับของการเป็นผู้ทำงาน	132
3.1.5 ข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาพัสดุ	132
3.1.5.1 ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นก่อนการทำสัญญา	132
3.1.5.2 ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายหลังการทำสัญญา	134
3.1.5.3 องค์กรที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาพัสดุ	134

3.2 สัญญาสัมปทาน	135
3.2.1 ประเภทของสัญญาสัมปทาน	136
3.2.1.1 สัมปทานบริการสาธารณะ	136
3.2.1.2 สัมปทานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ	145
3.2.2 ขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำสัญญาสัมปทาน	146
3.2.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการทำสัญญาสัมปทาน	146
3.2.2.2 หลักเกณฑ์เฉพาะในการทำสัญญาสัมปทาน	147
3.2.2.3 การตรวจร่างสัญญา	148
3.2.3 ข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน	149
3.3 สัญญาของทางราชการประเภทอื่น	149
3.3.1 สัญญาร่วมทุนเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ	149
3.3.2 สัญญาร่วมทุนเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจ	150
3.3.3 สัญญาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของทางราชการ	150
ส่วนที่ 2 การวินิจฉัยข้อพิพาทอันเกิดจากระบบสัญญาทางปกครองไทย	151
บทที่ 1 การนำหลักกฎหมายเอกชนมาใช้กับสัญญาของทางราชการ	152
1.1 การพิจารณาคดีสัญญาของทางราชการโดยศาลยุติธรรม	152
1.1.1 คดีที่เกี่ยวกับสัญญาพัสดุ	153
1.1.2 คดีที่เกี่ยวกับสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ	157
1.1.3 คดีที่เกี่ยวกับสัญญาสัมปทานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	158
1.1.4 คดีที่เกี่ยวกับสัญญาให้ประโยชน์ในสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	159
1.2 การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาของทางราชการโดยอนุญาโตตุลาการ	160
1.2.1 สัญญาอนุญาโตตุลาการ	161
1.2.2 องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการ	162
1.2.3 วิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ	164
1.2.4 คำชี้ขาดและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ	165
1.2.5 กรณีตัวอย่างของการนำระบบอนุญาโตตุลาการมาใช้ในการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาของทางราชการ	167
บทที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการกฤษฎีกากับสัญญาของทางราชการ	170
2.1 คณะกรรมการร่างกฎหมายกับการให้ความเห็นทางกฎหมาย	171
2.1.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการร่างกฎหมาย	171

2.1.2	กรณีตัวอย่างการให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับ สัญญาของทางราชการ	172
2.1.2.1	ความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541	172
2.1.2.2	ความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมายเรื่อง สัญญาพัสดุ	174
2.1.2.3	ความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย เรื่องสัญญาสัมปทาน	180
2.1.2.4	ความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับ สัญญาของทางราชการประเภทอื่น	188
2.2	คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กับการพิจารณาข้อพิพาท อันเกิดจากสัญญาของทางราชการ	192
2.2.1	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์	193
2.2.2	กรณีตัวอย่างคำวินิจฉัยร้องทุกข์เกี่ยวกับสัญญา ของทางราชการ	194
2.2.2.1	คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เรื่องสัญญาพัสดุ	194
2.2.2.2	คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน	207
2.2.2.3	คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เกี่ยวกับสัญญาอื่น	210
บทที่ 3	การวินิจฉัยชี้ขาดคดีสัญญาทางปกครองในปัจจุบัน	219
3.1	การนำหลักเรื่องสัญญาทางปกครองมาใช้ในประเทศไทย	219
3.2	สัญญาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง	221
3.3	ศาลปกครองสูงสุดกับการให้คำนิยามของสัญญาทางปกครอง	222
3.3.1	สัญญาที่เป็นสัญญาทางปกครอง	224
3.3.2	สัญญาที่ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง	224
3.4	การพิจารณาคดีสัญญาทางปกครองตามคำนิยามใหม่	225
3.4.1	คดีที่ศาลปกครองมีคำสั่งรับไว้พิจารณาเนื่องจากเป็น สัญญาทางปกครอง	226
3.4.2	คดีที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาเนื่องจาก ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง	244
3.4.3	คดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่ศาลปกครอง สูงสุดมีคำพิพากษา	254

3.5 บทบาทของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล กับสัญญาทางปกครอง	324
3.5.1 เขตอำนาจศาลยุติธรรมและศาลปกครอง	325
3.5.2 การขัดกันเขตอำนาจศาลระหว่างศาลยุติธรรม กับศาลปกครอง	326
3.5.3 องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	327
3.5.4 การดำเนินการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัญญา ทางปกครอง	328
3.6 สัญญาทางปกครองกับระบบอนุญาโตตุลาการ	354

ภาค 2 สัญญาทางปกครองฝรั่งเศส 371

ส่วนที่ 1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง 373

บทที่ 1 สัญญาทางปกครองในทฤษฎีเกี่ยวกับสัญญา 374

1.1 ความหมายของสัญญา	374
1.1.1 ข้อตกลงระหว่างคู่สัญญา	375
1.1.2 การก่อให้เกิดผลทางกฎหมาย	376
1.1.3 การมีสภาพบังคับ	377
1.2 สัญญาในระบบกฎหมายมหาชน	378
1.2.1 การเกิดขึ้นของทฤษฎีสัญญาทางปกครอง	378
1.2.2 องค์ประกอบพิเศษของสัญญาทางปกครอง	379
1.2.2.1 รัฐบาลและกฎเกณฑ์ของฝ่ายบริหาร	380
1.2.2.2 ประมวลกฎหมายแพ่ง	380
1.2.3 ปัญหาของสัญญาทางปกครอง	380

บทที่ 2 สัญญาในกิจกรรมของฝ่ายปกครอง 382

2.1 การเกิดขึ้นของทฤษฎีสัญญานิยม	382
2.1.1 ที่มาทางการเมือง	382
2.1.2 นโยบายทางการเมือง	383
2.1.2.1 การแทรกแซงทางเศรษฐกิจ	384
2.1.2.2 การจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น	384
2.2 สัญญาและนิติกรรมฝ่ายเดียว	385
2.2.1 ขอบเขตของสัญญาและนิติกรรมฝ่ายเดียว	386
2.2.1.1 ความเป็นโมฆะของข้อตกลงในกรณีที่เกิดจากการใช้อำนาจในการตัดสินใจ ฝ่ายเดียว	386

2.2.1.2	ความสามารถในการทำสัญญาบางประเภท	387
2.2.2	การผสมผสานของสัญญาและนิติกรรมฝ่ายเดียว	388
2.2.3	การมีข้อกำหนดที่มีลักษณะเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวในสัญญา	389
2.2.3.1	ข้อความที่มีลักษณะเป็นกฎหมาย และผลทางกฎหมาย	389
2.2.3.2	นิติกรรมที่อยู่ในสัญญาและถูกจัดว่าเป็น นิติกรรมฝ่ายเดียว	391
2.3	การใช้สัญญาทางปกครองในการดำเนินกิจกรรมของรัฐ	391
2.3.1	สัญญากรอบ	392
2.3.1.1	สัญญาเพื่อการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ	392
2.3.1.2	แผนการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายปกครอง	395
2.3.2	สัญญากำหนดปัจจัย	396
2.3.2.1	ปัจจัยด้านบุคลากร	396
2.3.2.2	ปัจจัยด้านวัตถุ	397
2.3.3	สัญญาเพื่อวัตถุประสงค์แห่งสัญญา	398
2.3.3.1	สัญญาให้ความช่วยเหลือแก่เอกชน	398
2.3.3.2	สัญญาครอบครองสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน	399
บทที่ 3	แนวความคิดเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	401
3.1	เกณฑ์จากแนวคำพิพากษา	402
3.1.1	เกณฑ์เกี่ยวกับข้อกำหนดพิเศษที่ให้สิทธิ แก่ฝ่ายปกครองมาก	403
3.1.1.1	ลักษณะของข้อกำหนดที่มีลักษณะพิเศษ	405
3.1.1.2	ข้อกำหนดที่มีลักษณะพิเศษและระบบ กฎหมายมหาชน	406
3.1.2	เกณฑ์จากบริการสาธารณะ	406
3.1.2.1	ความเชื่อมโยงกับบริการสาธารณะ	407
3.1.2.2	การนำหลักบริการสาธารณะมาใช้	408
3.2	ข้อจำกัดของเกณฑ์จากแนวคำพิพากษา : การกำหนดประเภท ของสัญญาไว้ล่วงหน้า	409
3.2.1	การกำหนดโดยผลของกฎหมาย	409
3.2.1.1	กฎหมายลงวันที่ 28 pluviôse an VIII	410
3.2.1.2	รัฐกฤษฎีกาที่มีผลเป็นรัฐบัญญัติลงวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1938	411
3.2.1.3	มาตรา 14 แห่งรัฐกฤษฎีกาลงวันที่ 11 มิถุนายน ค.ศ. 1806	411

3.2.1.4	มาตรา 25 แห่งรัฐธรรมนูญ दिलวันที่	
	2 กรกฎาคม ค.ศ. 1990	411
3.2.2	การกำหนดโดยตรงถึงระบบกฎหมายที่จะนำมาใช้ในสัญญา	412
3.2.3	ทฤษฎีส่วนควบ	412
3.3	สัญญาระหว่างเอกชน	413
3.3.1	หลักการเบื้องต้นของสัญญาในระบบกฎหมายแพ่ง :	
	คู่สัญญาต้องเป็นเอกชนด้วยกัน	413
3.3.2	การมอบอำนาจ	413
3.3.2.1	การมอบอำนาจโดยผลของกฎหมาย	414
3.3.2.2	การมอบอำนาจโดยปริยาย	414
3.4	สัญญาระหว่างนิติบุคคลมหาชน	415
ส่วนที่ 2	ระบบของสัญญาทางปกครอง	417
บทที่ 1	การจัดทำสัญญา	418
1.1	การแสดงความยินยอมในการทำสัญญา	418
1.1.1	เกณฑ์ในการแสดงความยินยอมของนิติบุคคลมหาชน	419
1.1.1.1	ความสามารถของนิติบุคคลมหาชน	420
1.1.1.2	อำนาจของฝ่ายปกครองเกี่ยวกับสัญญา	422
1.1.2	ความสามารถของฝ่ายเอกชน	425
1.1.3	การให้ความสำคัญกับความยินยอมของคู่สัญญา	425
1.1.3.1	ข้อบกพร่องของการให้ความยินยอม	426
1.1.3.2	ความไม่ลำเอียง	426
1.2	ความสมบูรณ์ของข้อกำหนดในสัญญา	426
1.2.1	ข้อกำหนดที่บังคับว่าต้องมีสัญญา	427
1.2.2	ข้อกำหนดที่ห้ามมิในสัญญา	428
บทที่ 2	ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดทำสัญญาทางปกครอง	430
2.1	การกำหนดให้มีมาตรการฉุกเฉินในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัญญา	
	ที่สุดและสัญญามอบหมายให้เอกชนดำเนินการจัดทำบริการ	
	สาธารณะ	430
2.1.1	ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในระบบพิจารณาคดี	
	ปกครอง	430
2.1.2	ข้อจำกัด	432
2.2	การร้องขอศาลปกครองให้พิจารณานิติกรรมทางปกครองที่อยู่	
	ในสัญญาแต่สามารถแยกออกจากสัญญาได้	433
2.2.1	การรับพิจารณากรณีขอให้เพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง	
	ที่ทำนอกขอบอำนาจ	433

2.2.2 เหตุในการฟ้องขอให้เพิกถอน	435
2.2.3 ความสำคัญในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง ที่แตกต่างหากจากสัญญา	436
2.3 ความรับผิดที่มีที่มาจากภายนอกของสัญญา	438
2.3.1 ความรับผิดเนื่องจากเหตุไม่ชอบด้วยกฎหมาย	438
2.3.2 ความรับผิดกรณีความผิดชัดแจ้งของฝ่ายปกครอง	440
2.4 การฟ้องคดีสัญญาทางปกครอง	441
2.4.1 การประกาศให้สัญญาเป็นโมฆะ	442
2.4.2 การร้องขอโดยผู้ว่าการจังหวัด	442
บทที่ 3 ผลของสัญญา	446
3.1 สัญญาเป็นกฎหมายของคู่สัญญา	446
3.1.1 การตีความสัญญา	446
3.1.2 ขอบเขตการบังคับใช้สัญญา	447
3.1.3 การแก้ไขสัญญาโดยคู่สัญญา	450
3.2 อำนาจของฝ่ายปกครองในการเลิกสัญญาฝ่ายเดียว	451
3.2.1 การเลิกสัญญาโดยเหตุเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ	452
3.2.2 การเลิกสัญญาเนื่องมาจากการทำผิดสัญญา	455
3.2.3 การเลิกสัญญาด้วยเหตุที่ไม่ได้มีการทำผิดสัญญา	457
3.3 อำนาจของฝ่ายปกครองในการแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียว	458
3.3.1 ความมีอยู่ของอำนาจในการแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียว	458
3.3.2 การใช้อำนาจในการแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียว	458
บทที่ 4 การดำเนินการตามสัญญาและความรับผิดของคู่สัญญา	460
4.1 หลักประกันในการดำเนินการตามสัญญา	460
4.1.1 อำนาจในการควบคุม	460
4.1.2 อำนาจในการลงโทษ	462
4.2 การดำเนินการตามสัญญาในกรณีที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของคู่สัญญา	464
4.2.1 เหตุบังเอิญ	464
4.2.2 เหตุที่มีอาจคาดหมาย	465
4.2.3 เหตุสุดวิสัยทางปกครอง	466
4.3 ความผิดของคู่สัญญาที่ทำผิดสัญญา	467
4.3.1 การไม่รับผิดในหลายกรณีพร้อมกันของคู่สัญญา และความรับผิดนอกเหนือสัญญา	467
4.3.2 ความผิดของคู่สัญญา	467
4.3.3 เหตุที่จะไม่ต้องรับผิด	469
4.3.4 การเยียวยาความเสียหาย	470

4.4 ความรับผิดชอบของคู่สัญญาที่มีได้ทำผิดสัญญา	470
4.4.1 ความรับผิดชอบทางปกครองที่เกิดจากการกระทำของฝ่ายปกครองคู่สัญญา	470
4.4.2 ความรับผิดชอบโดยมิได้เกิดจากความผิดของคู่สัญญา	472

บทที่ 5 การดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาทางปกครอง 473

5.1 รูปแบบต่างๆ ในการแก้ไขข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาทางปกครอง	473
5.1.1 การร้องเรียนภายในฝ่ายปกครอง	474
5.1.2 การไกล่เกลี่ย	479
5.1.3 การประนีประนอมยอมความ	481
5.1.4 อนุญาโตตุลาการ	482
5.2 ศาลปกครองกับการแก้ไขข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาทางปกครอง	491
5.2.1 การกำหนดศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดี	492
5.2.2 อำนาจของผู้พิพากษาคดีสัญญา	492

ส่วนที่ 3 ประเภทสำคัญของสัญญาทางปกครอง 495

บทที่ 1 สัญญาพัสดุ 496

1.1 ความเป็นมาของสัญญาพัสดุ	496
1.2 กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ	498
1.2.1 กฎเกณฑ์ที่มีที่มาจากกฎหมาย กฎ และระเบียบภายในประเทศ	498
1.2.2 กฎเกณฑ์ที่มีที่มาจากกฎหมายระหว่างประเทศ	502
1.3 สาระสำคัญของสัญญาจัดหาพัสดุ	503
1.3.1 ความหมายของการจัดหาพัสดุ	503
1.3.2 นิติบุคคลในกฎหมายมหาชนที่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายพัสดุ	503
1.3.3 สัญญาที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายพัสดุ	504
1.3.4 กระบวนการจัดหาพัสดุ	505
1.3.5 การดำเนินการตามสัญญา	512

บทที่ 2 การมอบบริการสาธารณะให้จัดทำ 518

2.1 คู่สัญญา	518
2.1.1 ผู้มอบบริการสาธารณะ	518
2.1.2 ผู้รับมอบบริการสาธารณะ	518
2.1.3 ความหมายของการมอบบริการสาธารณะให้จัดทำ	519

2.2	สาระสำคัญของการมอบบริการสาธารณะให้จัดทำ	521
2.2.1	กิจกรรมของฝ่ายปกครองที่เรียกว่าเป็นบริการสาธารณะ	521
2.2.2	ประเภทของบริการสาธารณะที่อาจมอบให้ผู้อื่นจัดทำได้	521
2.2.3	ขอบเขตของการมอบบริการสาธารณะให้จัดทำ	523
2.3	รูปแบบต่างๆ ของการมอบบริการสาธารณะให้จัดทำ	523
2.3.1	การให้เอกชนบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐ	523
2.3.2	การว่าจ้างให้เอกชนเป็นผู้บริหารกิจการสาธารณะแทนรัฐ	524
2.3.3	การจ้างผู้บริหารงานแทน	524
2.3.4	สัมปทาน	524

บทสรุป	529
--------------	-----

บรรณานุกรม	533
------------------	-----

ภาคผนวก	537
---------------	-----

1. สัญญาทางปกครองในกฎหมายไทย โดย รองศาสตราจารย์ ดร.โกกิน พลกุล
(เอกสารประกอบการสัมมนาและการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “สัญญาทางปกครอง : การยกเลิกเปลี่ยนประสิทธิภาพระหว่างประเทศ
เกี่ยวกับสัญญาของฝ่ายปกครองและบทบาทของศาล”) 539
2. คำอธิบายเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง โดย รองศาสตราจารย์ ดร.โกกิน พลกุล
(เอกสารนำเสนอนำในการประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ครั้งที่ 6/2544 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2544) 582
3. คำสั่งศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ 843/2544
คดีหมายเลขแดงที่ 166/2544 เรื่องการเรียกให้ชดใช้เงิน
ตามสัญญาสำหรับผู้ซึ่งทางราชการส่งไปศึกษาในต่างประเทศ 591
4. คำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ 43/2544 คำสั่งที่ 127/2544
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง
ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา) 593
5. คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 25/2545
เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9
วรรคหนึ่ง (4) และมาตรา 3 596
6. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติตามคำชี้ขาด
ของอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2544 600